

INTERNATIONAL
DEBAT & ANALYSERedaktør: Flemming Rose
flemming.rose@jp.dk

I samarbejde med

Bloomberg

The Washington Post

FP
Foreign Policy

Dansk Institut For Internationale Studier

Klimaforandringer – en bekvem syndeboek

Mikkel Funder
international@jp.dk

Lad det være sagt med det samme: Klimaforandringerne er virkelige, og konsekvenserne for især verdens fattigste lande er betydelige. Det skal der gøres noget ved. Men klimaet må aldrig blive en undskyldning for fejlslagen udvikling, og det må ikke fjerne fokus fra de grundlæggende udviklingsproblemer.

For tiden ser vi desværre en tendens til begge dele.

Et godt eksempel er sidste års hungersnød i det østlige Afrika, hvor især det nordlige Kenya, Somalia og Etiopien var hårdt ramt. Den umiddelbare årsag var en voldsom tørke, og i en række medier verden over blev klimaforandringerne udlagt som en

central årsag til sultkatastrofen.

Det var mange enige i: Flere prominente hjælpeorganisationer pegede på klimaforandringer som et centralt tema i områdets fødevarekrise, og når man spurgte til hungersnøden i regeringskontorerne i Nairobi, blev der flittigt henvist til klimaet. Som en højtstående embedsmand i Kenyas regering udtrykte det: »Klimaforandringerne gør det umuligt for os at forudsige og forebygge disse fødevarekriser. Som regering er vi magtesløse.«

Men sagen er, at klimaforandringerne kun er en mindre del af forklaringen på de gentagne fødevarekriser i regionen. Tørken er måske nok blevet værre med årene, men det, der virkelig underminerer befolkningens modstanddygtighed, stikker dybere. Eksem-

pelvis har Kenyas regeringer i årtier selv forsømt at støtte udviklingen af infrastruktur, sundhedssystemer, sikkerhed og kvægøkonomi i landets nordlige egne.

Man betragtede ganske enkelt ikke disse områder som økonomisk eller politisk interessante. Nu viser resultatet sig så i form af stadig dårligere modstanddygtighed over for tørke i disse områder. Og så er det lettere at give klimaforandringerne skylden.

Også for nødhjælps- og bistandsorganisationer kan klimaforandringer være en tillokkende forklaringsmodel for u håndterlige udviklingsproblemer. FN's kontor for Koordination af Humanitære Anliggender (OCHA) har flere gange udråbt det nordlige Kenya som arnested for "verdens første

klimakonflikter". Disse konflikter har imidlertid stået på i årtier og handler i virkeligheden om politisk varme kartofler som jordrettigheder, politisk marginalisering mm. Den slags er dog kontroversielt at tage fat på for en FN-organisation, og så kan det være lettere at tale om klimaforandringer. Problemet er bare, at vores indsats over for fødevarekriser dermed ikke får taget fat på de egentlige problemer, men bliver en slags symptombehandling.

Endelig er det bemærkelsesværdigt, hvor sjældent vi hører politikere og medier i nord trække tråde fra Afrikas sultkatastrofer til vores eget forbrug. I øjeblikket udlægges store arealer i Kenya til produktion af bl.a. blomster og biobrændsel til det globale marked.

Det lyder umiddelbart fornuft-

igt, men jorden og vandet tages fra de selvsamme bønder og kvægnomader, som sidste år var hårdt ramt af hungersnøden. Næste gang tørken rammer, har de altså endnu mindre at gøre godt med.

Med andre ord: Klimaforandringerne må ikke føre til, at vi overser eller ignorerer de mere grundlæggende årsager til fattigdom og fødevarekriser i syd. Disse fundamentale årsager er måske nok vanskelige og tidskrævende at håndtere, men de er afgørende at tage fat på, hvis vi skal skabe reel forandring.

Mikkel Funder er seniorforsker ved DIIS med ekspertise i klimaforandringer og udviklingspolitik.

© DIIS